

genmadsprodukter med, og jeg bad så forbigående om at hælde noget op i en skål, jeg havde med, og jeg vejede den bagefter. Det var ikke en eneste, der hældte en position op, der vejede 30 g. Der var nogle ganske få, der havde 34 g, men gennemsnittet af hele eftermiddagens portionsanretninger var på 68,2 g.

Så jeg vil påstå, at den form for vejledning er vildledning. Det er der ingen der kan være tjent med, forbrugerne kan slet ikke, og industrien mister troværdigheden på længere sigt ved at indføre den slags. Det giver indtryk af, at der er mindre af f.eks. sukkerstoffer i en vare, end der er.

Endelig er den form for mærkning en bombe under det mærkningssystem, som vi har haft i mange år. Forbrugerne mister tillid til systemet, når det bliver uoverskueligt i mærkningen; når de ikke kan sammenligne tilsvarende produkter; når de ikke kan bruge den vante observation af en mærkning vedrørende næringsstofferne, der plejer at være på fødevarer.

Vi har ikke tidligere haft behov for at lovgive på området, for det fungerede udmærket. Mærkningen har altid været i forhold til 100 g eller 100 ml, og det er da også det, B 120 går ud på, nemlig at ordningen bliver således, at forbrugerne kan sammenligne produkterne.

En ting, jeg er nødt til at nævne her, selv om beslutningsforslaget som sådan ikke beskæftiger sig med det, men det hører alligevel med til problemkomplekset, er, at fødevarerindustriens anbefalede indtag heller ikke følger de anbefalinger, vi har haft hidtil. Industriens anbefalinger forholder sig til en sund normal kvinde som reference, hvor vi har været vant til at forholde os til anderledes eksakte størrelser.

Når det så er sagt, vil jeg lægge mærke til og følge op på regeringens videre håndtering af implementeringen af mærkningen, der relaterer sig til 100 g, 100 ml.

Vi ser frem til, at forslaget bliver udmøntet i praksis, udmøntet i politisk handling. Endnu en gang tak for opbakningen.

Kl. 20:02

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Tak til ordføreren for forslagsstillerne.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingerne sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

13) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 95:

Forslag til folketingsbeslutning om sund og økologisk mad.

Af Per Clausen (EL) og Line Barfod (EL).
(Fremstilling 08.04.2008).

Kl. 20:02

Forhandling

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Nu var det meningen, at forhandlingen skulle være åbnet – jeg kan forstå, at sagen er flyttet over til fødevarerministeren. Jeg giver ordet til fødevarerministeren.

Kl. 20:03

Fødevarerministeren (Eva Kjer Hansen):

Tak hr. formand. Enhedslisten har for tredje gang fremsat forslag om gratis sund og økologisk mad i daginstitutioner og skoler. Denne gang omfatter forslaget også en omlægning af maden til sund og økologisk mad på offentlige arbejdspladser. Regeringen er fortsat enig med forslagsstillerne i, at sund mad i daginstitutioner og skoler og på arbejdspladser kan bidrage til at fremme sunde kostvaner i den danske befolkning, men regeringen vil endnu en gang afvise Enhedslistens forslag om en sund og økologisk mad, og jeg skal uddybe hvorfor.

Som det bliver fremhævet i beslutningsforslaget, står vi i Danmark i en situation, hvor overvægt, fedme og livsstilssygdomme er et stigende problem. Mange spiser for meget og for usundt og bevæger sig for lidt. De ekstra kilo, som det medfører, er et problem, der bl.a. giver sig udslag i en række livsstilssygdomme. Selv om livsstilssygdomme primært rammer den voksne del af befolkningen, er der i disse år øget fokus på, at den usunde levestil i barndommen øger risikoen for at udvikle livsstilssygdomme som voksen. Det er derfor vigtigt, at vi sætter tidligt ind og gør det nemt i hverdagen at træffe det sunde valg.

På baggrund heraf er regeringen enig med Enhedslisten i, at sund mad er vigtig både i daginstitutioner og skoler og på arbejdspladser. Regeringen har derfor med finansloven for 2008

vedtaget at indføre obligatoriske forældrefinansierede madordninger i daginstitutionerne fra årsskiftet 2010. Regeringen har ligeledes en vision om, at alle skolebørn skal have mulighed for at købe et sundt måltid mad midt på dagen. Det har vi allerede sikret ved, at de nødvendige lovgivningsmæssige rammer for etablering af lokalt forankrede skolemadsordninger er til stede. For at sikre den sundhedsmæssige kvalitet af madordningerne i landets skoler har Fødevarestyrelsen udarbejdet en række anvisninger om og anbefalinger til sund skolemad.

Jeg har derudover igangsat et storstilet skolemadsprojekt, som skal bidrage til at gøre det lettere for skolerne at etablere madordninger. Erfaringerne fra en forsøgsperiode på 2 måneder, hvor 12.500 elever på 38 skoler får gratis skolemad, vil blive indsamlet og udbredt, så resten af landets skoler kan lade sig inspirere. Projektet vil samtidig give os en helt ny viden om betydningen af skolemad gennem en forskningsbaseret evaluering af kostens effekt på indlæring.

Med hensyn til arbejdspladserne arbejder regeringen også for, at det er sund mad, der serveres i kantinerne. Jeg er derfor også enig med Enhedslisten i, at der skal være fokus på det. Vi stiller faktisk fra regeringens side krav om, at alle statslige arbejdspladser inden udgangen af 2008 skal formulere en kostpolitik. Fødevarestyrelsen har så sent som i slutningen af april udsendt inspirationsmateriale, der skal gøre det nemt for arbejdspladserne at tage fat på processen, hvor der gives forslag til en række konkrete målsætninger, anbefalinger og praktiske tips til alle kantiner på offentlige arbejdspladser. En lang række uddannelsesinstitutioner vil også få tilsendt denne vejledning og inspiration til at gå i gang – helt i tråd med Enhedslistens ønsker. Jeg håber, at både kommunale og private arbejdspladser vil følge trop og indføre sunde mad- og måltidspolitikker på arbejdspladserne.

Jeg er så ikke enig med Enhedslisten i, at maden hverken i daginstitutionerne eller skolerne bør være gratis. Sund mad til børnene er og bliver et forældreansvar, og derfor bør finansieringen af børnenes mad også ligge hos forældrene. I stedet for at give alle børn gratis mad skal vi støtte de familier, der står svagest. Børn med friplads skal således have et dagligt gratis måltid mad i institutionen, og på den måde sikrer vi, at de økonomiske ressourcer bliver målrettet de familier, der har allermest brug for det.

Så vil jeg sige, at jeg også gerne ser, at maden er økologisk. Jeg synes, det er vigtigt at synlig-

gøre økologien i indsatsen på ernæringsområdet, men det overordnede fokus bør stadig væk være at fremme sunde kostvaner som sådan. Danmarks Fødevareres forskning offentliggjorde i 2004 en undersøgelse, der viste, at institutioner, der omlægger til økologisk produktion, opnår en ernæringsmæssig gevinst, fordi de involverede bliver mere bevidste om deres madvaner. Derfor kan det altså være positivt at inddrage det aspekt, men det må nu engang være de involverede parter på den enkelte skole eller institution, der finder ud af, hvordan det skal tilrettelægges. Hvis man udtrykker interesse for økologi, indgår det også i rådgivningen fra Fødevarestyrelsens Alt om Kost-rejsehold.

Så alt i alt synes jeg, at vi er rigtig godt på vej. Jeg synes, det er vigtigt, at vi viderefører og udbygger indsatsen for netop at lære vores børn om betydningen af sunde kost- og motionsvaner. Det gælder om at motivere børnene til at leve sundt, og der er det jo rigtig godt, hvis vi kan gå foran som et godt eksempel og sørge for at få fortalt dem om de positive og negative konsekvenser af at leve henholdsvis sundt og usundt. Børn skal kunne kende forskel på, hvilke fødevarer der hører hverdagen, frikvarteret eller efter håndboldkampen til, og hvilke der primært bør nydes ved festlige lejligheder.

Men igen: Det er først og fremmest forældrene, der har et ansvar at tage på sig på det her område, men vi understøtter det altså gennem en række initiativer, bl.a. i daginstitutionerne og på skolerne. Så der er en lang række konkrete initiativer, der er sat i værk, og vi arbejder i regeringen løbende på at fokusere og udvikle indsatsen, bl.a. gennem det arbejde, der er sat i værk med Forebyggelseskommissionen.

Kl. 20:09

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Det giver anledning til en enkelt kort bemærkning. Hr. Per Clausen.

Kl. 20:09

Per Clausen (EL):

Jeg skal ikke kaste mig ud i en meget lang debat om de enkelte elementer, man kunne finde, fordi jeg sådan set er enig med fødevarerministeren i, at der jo er mange sammenfaldende synspunkter i det, hun sagde, og i det, vi foreslår, men et enkelt spørgsmål kunne vi starte med. Jeg synes jo, det på mange måder er flot, at man ligesom har accepteret, at på daginstitutionsområdet bliver det med maden en del af hverdagen. Så vil jeg bare spørge fødevarerministeren om grunden til, at man ikke på samme måde vil gøre mad til

en del af hverdagen, som alle børn er med i, uanset om deres forældre måtte ønske at betale ekstra eller ej, på folkeskoleområdet, om det er ud fra en principiel overvejelse om, at her skal forældrene betale noget ekstra, eller det er ud fra en overvejelse om, at fordi det ikke koster penge at gå i skole, så er det lidt mere besværligt bare at få det ind som en del af den almindelige hverdag.

Kl. 20:10

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 20:10

Fødevarerministeren (Eva Kjer Hansen):

Det er jo simpelt hen en ressourcediskussion. Altså, skulle vi indføre gratis økologisk mad til alle elever i folkeskolen, ja, så skønnes det at ville koste i størrelsesordenen 3 mia. kr. årligt, og i forvejen er det sådan, at forældrene betaler for deres børns kost.

Det, jeg synes det gælder om, er at gøre det her sunde måltid mad tilgængeligt. Min ambition er, at det kommer på alle skoler, ligesom vi har sat det i værk for daginstitutionerne. Og jeg synes jo så, at det er en hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne, at vi går ind målrettet og siger, at i forhold til de familier, der er økonomisk dårligt stillede, vil vi gerne lave et særligt tiltag for at imødekomme dem.

Kl. 20:11

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Hr. Per Clausen for yderligere en kort bemærkning.

Kl. 20:11

Per Clausen (EL):

Jeg skal nu på baggrund af tidspunktet og alt det der sige, at jeg synes, at det jo er rimeligt, at vi nu er endt derhenne, hvor det, fødevarerministeren siger, er, at det er et spørgsmål om ressourcer, for vi har tidligere haft nogle meget – synes jeg – interessante, men alligevel lidt tunge debatter om forældrenes ansvar, forstået på den måde, at det nærmest var et princip, at de skulle betale.

Jeg vil bare sige til fødevarerministeren, at jeg tror, at man skal gøre sig mange overvejelser om, hvordan man også kan inddrage det, at der er mad i folkeskolen, som en del af pædagogikken, en del af undervisningen, netop for at skabe de der sunde vaner, som vi jo er nogle der aldrig nåede at få. Og hvis man skal inddrage alle elever, er det jo også vigtigt, at alle elever er med i ordningerne. Så man må finde en model for, hvordan det kan lade sig gøre.

Kl. 20:12

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 20:12

Fødevarerministeren (Eva Kjer Hansen):

Der er både et ressourcespørgsmål og så sandelig for mig også et principielt spørgsmål, og det er det, fordi jeg synes, det er vigtigt at bevare et engagement også fra familiens side, at flere grunde. Den ene er, at de erfaringer, vi har om ordningerne i dag, viser, at der, hvor forældrene er meget engagerede i det, er det faktisk en større succes. Så det betyder noget, at man får tænkt de forskellige parter med ind i det, og det vil man jo helt pr. automatik få, i og med at der også er en betalingsordning.

Det andet er, at det jo hjælper stort, at vi sikrer et sundt måltid mad én gang om dagen til børnene, hvis de så kommer hjem til familien og fortsætter alle de usunde vaner. Derfor skulle vi gerne have hele familien inddraget i forhold til også at få sat fokus på, hvad det er for nogle madvaner, der gør sig gældende i familien, og hvad det er for en kost, der bliver sat på bordet, når børnene er hjemme.

Så derfor er det meget vigtigt for mig netop at holde fast i, at forældrene skal være engagerede i de her forskellige ordninger. Så det er både et spørgsmål om en tilgang til det at sikre et engagement, sikre, at familien bakker op om det, og i virkeligheden at de gode ting smitter af i hele familiens indsats, og så er det et spørgsmål om ressourcer.

Kl. 20:13

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der yderligere en kort bemærkning, hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 20:13

Bjarne Laustsen (S):

Jeg lagde mærke til, at fødevarerministeren var meget inde på, at det var vigtigt med sund kost både i det offentlige og det private, og det er faktisk en holdning, som jeg deler. Det, der kan være et spørgsmål om, er, om der er ressourcer til det, som også ministeren var inde på. Der vil jeg stille det spørgsmål: Hvis man skal vælge mellem skattelettelse og så at prioritere det her, således at vi får afsat de nødvendige ressourcer til det her område, så flere og flere kan komme ind i de ordninger her, hvad foretrækker ministeren så?

Kl. 20:14

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 20:14

Fødevarerministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg mener slet ikke, at man kan gøre det op på den måde. Som jeg netop har beskrevet voldsomt, synes jeg, at forældreengagementet er helt afgørende for, at det bliver en succes. Det er den erfaring, vi har gjort indtil nu. Og derfor mener jeg, at vi skal holde fast i, at det skal være forældrebetalte ordninger, men med den mulighed, som vi jo har lavet på daginstitutionsområdet, at vi kan gå ind og støtte de familier, der økonomisk står svagt.

Kl. 20:14

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Hr. Bjarne Laustsen for yderligere en kort bemærkning.

Kl. 20:14

Bjarne Laustsen (S):

Jeg tror bare, at hvis det her skal lykkes for os, også på flere områder, er ministeren nødt til at erkende, at det bliver et spørgsmål om at støtte de her ordninger og måske også at lave særlige regler for, at når der bliver lavet offentligt udbud og sådan noget, sætter vi nogle kvalitetskrav. Det kunne også være med hensyn til økologi og den slags ting. Men vi bliver nødt til at tage hånd om det, for det spiller en central rolle, at vores børn får et sundt måltid mad, uanset om det er i daginstitutionen eller i skolen osv. Derfor synes jeg jo, at i et velfærdssamfund gør det ikke noget, at vi prioriterer det her.

Der kan være en ideologisk diskussion om, hvem der skal betale det, men jeg tror, at vi er nødt til at gå foran og være med til at prioritere midlerne til de her områder.

Kl. 20:15

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 20:15

Fødevarerministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg er jo helt enig i, at der skal være fokus på det ernæringsmæssige indhold, og derfor har vi netop også lavet en masse materiale, som man kan bruge i forældrebestyrelserne, eller hvem der nu er engageret i det, til at stille krav til leverandørerne. Og f.eks. er det en klar betingelse i det skolemadsprojekt, som jeg omtalte, og som nu kører i år med gratis skolemads i 2 måneder til 12.500 elever, at der bliver taget udgangspunkt i en fornuftig kostpolitik.

Kl. 20:15

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ministeren. Vi går i gang med ordfører-rækken, og den første ordfører er Venstres ordfører, og det er det fru Tina Nedergaard.

Kl. 20:16

(Ordfører)

Tina Nedergaard (V):

Endnu en gang skal Folketinget behandle et beslutningsforslag om at give børn og unge gratis mad i daginstitutioner og skoler. Denne gang involverer forslaget også private og offentlige arbejdspladser.

Lad mig straks slå fast, at vi i Venstre bakker meget op om tankegangen om, at børn og unge skal sikres sund og nærende kost, men vi er ikke enige i, at maden skal stilles gratis til rådighed af staten. Det skyldes noget helt principielt: I det danske samfund har staten og det offentlige i vidt omfang overtaget pasningen af det enkelte barn, lige fra de er helt små. Folketinget og staten har det overordnede ansvar for langt de fleste børns skolegang, og staten og kommunerne stiller sig til rådighed med en lang række fuldt berettigede tilbud, når familien skranter. Det er helt i orden, og det er en naturlig følge af vores samfundsstruktur, som bl.a. betyder, at langt de fleste forældre – også mødre – arbejder.

Med forslaget skal staten imidlertid også overtage ansvaret for og finansieringen af barnets kost. Det går simpelt hen for vidt. Omkostningen er enorm og vil angiveligt beløbe sig til flere milliarder kroner. Det betyder, at vi fratager forældrene en væsentlig del af det resterende ansvar, som hviler på dem som forsørgere, og forslaget vil også beslaglægge en alt for stor del af vores samfundsressourcer. Disse samfundsressourcer kan alternativt bruges på netop at fremme børns generelle trivsel og sundhed.

Først og fremmest står det nemlig klart, at motion, bevægelse og aktiv leg m.v. er mindst lige så afgørende som sund og nærende føde for, at barnet ikke udvikler overvægt og dermed risiko for livsstilsproblemer.

Gratis madordninger har også vist sig ikke at løse netop disse problemer andre steder i verden som f.eks. i Sverige. Vi er derimod meget enige med regeringen i, at det er en god idé at lave forældrebetalte madordninger i børneinstitutionerne, og vi vil løbende og målrettet søge at øge vores viden om, hvordan disse ordninger virker, så vi også kan videregive gode råd om praksis og de muligheder, der er i dag for kommunerne til at tilrettelægge forældrebetalte tilbud. Det har

regeringen allerede taget initiativ til, som ministeren beskrev det, ligesom regeringen også kører et madprojekt for børn, hvor vi kan høste nogle erfaringer, som vi kan drage nytte af i det videre arbejde.

Når det kommer til de offentlige arbejdspladser, finder vi, at det er en god idé – som det også er formuleret i regeringsgrundlaget – at man formulerer en egentlig kostpolitik. Hvad angår private virksomheder, foretrækker vi faktisk, at det er en beslutning, man træffer derude.

Venstre kan på det foreliggende grundlag ikke støtte forslaget specifikke dele, og vi kan heller ikke støtte intentionen om, at vi skal finansiere børnenes kost, men vi er helt enige i målet om at styrke børnenes trivsel og sundhed generelt. Tak.

Kl. 20:19

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 20:19

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne spørge fru Tina Nedergaard, om hun er hardcore på det her felt. Der er jo mange, der har det sådan rent ideologisk, at vi selv har født børnene, og så skal vi også selv sørge for dem og betale det, det koster. Det kan selvfølgelig være et synspunkt at have. Men vi oplever desværre mange, synes jeg, der prioriterer anderledes. Det betyder, at børnene måske ikke altid får en sund og ernæringsrigtig kost; de har måske ikke engang mad med i skole.

For at styrke det her område kunne der være grund til at kigge på det, altså at man prioriterer det og afsætter ressourcer til, at man kan lave nogle projekter, der gør, at vi får mad til børnene i vuggestuen, daginstitutionen og eksempelvis også i skolen. For det er sundt, og det er godt for børnene. De to ting strider lidt imod hinanden, men jeg spurgte også ministeren: Hvad vælger man, hvis man skal prioritere imellem skattelettelser og det her område?

Kl. 20:20

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Så er det ordføreren.

Kl. 20:20

Tina Nedergaard (V):

Jeg er faktisk rigtig glad for, at hr. Bjarne Laustsen også lige kommer ind på det med netop skattelettelserne over for mig, for det glædede jeg mig faktisk allerede til at svare på, da ministeren gjorde det. For situationen er jo den, at med de skattelettelser, vi har givet til f.eks. en

typisk LO-familie, så har de simpelt hen så mange flere tusinde kroner at gøre godt med om året, at det at finansiere kosten på ingen måde kan være et problem for en gennemsnitlig familie.

Hvor det imidlertid kan være et problem, giver vi så, hvilket ministeren er inde på, en mulighed for, at der stilles mad gratis til rådighed i børneinstitutionerne for de familier, der i forvejen har friplads på grund af dårlig økonomi.

Men det, der er situationen, er jo, at det er rigtigt, at der er forældre, der ikke prioriterer kosten tilstrækkeligt. Det er fuldstændig rigtigt. Men så må vi jo bidrage med mere oplysning; vi må bidrage med, at der er nogle ordninger til rådighed, således at de kan prioritere kosten. Men det skal altså være privatfinansieret, for alternativet er, at vi trækker nogle ressourcer ud. Jeg vil som tidligere uddannelsesordfører sige, at hvis jeg som uddannelsesordfører havde haft 3 mia. kr. at gøre godt med i den danske folkeskole, ville de gå til nogle ganske andre ting, bl.a. til bevægelse, motion og aktivitet.

Kl. 20:21

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Så er det hr. Bjarne Laustsen for yderligere en kort bemærkning.

Kl. 20:21

Bjarne Laustsen (S):

Jeg er glad nok for, at Venstres ordfører erkender, at der er et problem med nogle børn, der ikke får den sunde og ernæringsrigtige kost – hvis de i det hele taget får mad. Derfor synes vi jo, at det kan være godt at lave nogle projekter, hvor man netop giver mad. Vi kunne jo starte nede i den lave ende.

Men når fru Tina Nedergaard siger, at befolkningen har fået så mange skattelettelser, at de kan købe, jeg havde nær sagt flere måltider mad om dagen, så tror jeg, at fru Tina Nedergaard skulle snakke med landets pensionister, om også de har råd, sådan som tingene er steget. For de er jo ikke blevet beriget med de store skattelettelser. Vi får mange mails om, at den offentlige mad er meget dyr, og at den er meget dyr at få bragt ud. Så kan vi diskutere kvaliteten og ernæringen osv. Men jeg tror ikke, at Danmarks befolkning deler opfattelsen af, at alting er blevet meget bedre, fordi man har givet nogle skattelettelser. Der er en lang række ting, der også er steget. Men hvis vi vil have en ordentlig folkeskole og en ordentlig velfærd og nogle sunde børn, så tror jeg, at vi bliver nødt til at prioritere det. Og det er ikke nok bare med pjecer.

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Så er det ordføreren.

Kl. 20:22

Tina Nedergaard (V):

Nu er der ikke så mange i hvert fald blandt vores folkepensionister, som har børn i skolealderen. Vi har imidlertid naturligvis førtidspensionister og andre, som er på overførselsindkomst, og som har børn. Det er også derfor, at jeg prioriterer at bruge vores ekstra ressourcer – de ressourcer, vi jo hele tiden er i stand til og villige til at tilføre fra Venstres og fra regeringens side – målrettet på at skabe generel travsel for børnene. Der er det så, at vores pointe er, at hvis man skal bruge flere milliarder kroner på at give kost til velnærede, havde jeg nær sagt forældres rimeligt fungerende børn, så er der alt for få ressourcer til den massive indsats, vi har brug for på anden vis. Det gælder i forhold til det sociale; det gælder, hvis vi har familier, hvor der rent faktisk ikke er føde nok. Hvis der skal skabes mulighed for, at man kan indtage kost som barn, er det jo nogle andre værktøjer, vi skal have fat på. Så er det jo ikke nok med en skolemadsordning, for hvad gør de så i weekenderne? Skal de så der leve af de småpenge, de kan lirke ud af lommen på dem, der besøger mor og far? Det duer jo ikke. Så er det jo en social indsats, der er brug for.

Kl. 20:22

Der, hvor det kniber med økonomien i forhold til småbørnene, har regeringen gjort det billigere at få passet børnene. Det er nu højst 25 pct., man skal betale. Derudover kommer der yderligere børnepenge til gruppen med småbørn, og der kommer madordninger, som så er forældrebetalte for de velstillede familier, men som bliver gratis for de familier, der har et særligt behov, ligesom vi også har fripladsordninger.

Kl. 20:23

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken. Så er det den socialdemokratiske ordfører, og det er hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 20:23

(Ordfører)

Bjarne Laustsen (S):

Hvem vil ikke gerne have sund og økologisk mad, måske endda også i rigelige mængder? Jeg synes, det er rigtig godt, at Enhedslisten har fremsat det her forslag, så vi får en debat om det. Andre partier har også fremsat beslutningsforslag, der har været til behandling i forskelligt

andet regi. Nu er den her sag havnet i Fødevarerudvalget, og så tager vi diskussionen her.

Der er jo rigtig mange gode takter i det her forslag, men vi kan ikke støtte beslutningsforslaget, som det ligger, fordi vi synes, at det er for yderligtgående. Dernæst er der ikke finansiering. Det er jo væsentligt, at de ting er på plads, når vi skal sige ja til noget.

Der er sikkert mange, der vil sige, at bare maden var, som vor mor lavede den, så er det fint. Men i Socialdemokratiet arbejder vi lidt på også at lave et offentligt kostforplejningsudspil, hvor vi kigger på ernæring. Der er det da helt tydeligt i forhold til de andre politikker, vi har på vores område, at vi vil kigge på og prioritere de midler, vi har til rådighed. Vi starter nede i vuggestuen og børnehaven osv., og så vil vi gerne udbrede det også til folkeskolen, for vi er fuldstændig enige i de intentioner, der er, nemlig at indlæringen altså er bedre, hvis børnene har fået noget at spise, og at det også skal være en sund og ernæringsrigtig kost.

Vi vil også gerne tage skridtet hen mod økologi. Vi har jo også en drøm om, at det er et mål, hvis alle vores fødevarer kunne produceres hundrede procent økologisk. Det er noget, der hverken kan realiseres i dag eller i morgen eller i overmorgen, men det er nogle tanker, vi gerne vil videre med. For vi kan godt lide de tanker, der ligger bag økologi. Vi har netop økologiloven til forhandling i Folketinget, hvor vi fra Socialdemokratiets side og fra andre partiers side presser på, så vi f.eks. også skal have noget ind om arbejdsmiljø. Det er jo rigtig godt, at de, der producerer fødevarer, gør det under nogle forhold, hvor der er dyrevelfærd, og hvor forbrug af pesticider og den slags er helt forbudt. Vi bør stille nogle meget strenge krav til, hvilken fødevarerproduktion vi skal have.

Man kan også sige, at det, der har været godt ved de fødevareskandaler, vi har haft igennem de senere år, er stigende omsætning hos økologerne og ved gårdsalg og den slags ting. Når man taler med dem, der producerer på den måde, siger de: Jo flere skandaler, desto bedre er det for os. For så rykker folk simpelt hen ud og siger, at her vil vi have noget. Her kan vi se, hvordan det bliver produceret. Det vil vi gerne betale for, måske endda også en højere pris.

Det, der bekymrer os, er, at regeringen har nedprioriteret økologien. Vi kan simpelt hen se på tallene, at der er en nedgang i antallet af virksomheder og af det antal bedrifter, der producerer økologisk herhjemme. Vi kan gå ind og prio-

ritere og sige, at alt, hvad der bliver lavet i daginstitutioner, vuggestuer og skoler og børnehaver skal være økologisk. Så er jeg ikke sikker på, at vi har økologisk produktion nok. Derfor handler det selvfølgelig om, at vi får sadlet om og får endnu flere til at lægge om til økologisk produktion. Det vil vi gerne. Det er en målsætning, også i forhold til alle de diskussioner, vi har haft i dag om gmo – det er f.eks. noget, som økologerne siger nej til. Vi synes, det er godt, at der er et alternativ; at økologerne her siger, at de ikke vil bruge det uanset risici eller ej. Derfor synes vi godt om tanken om økologi, og vi vil arbejde på, at vilkårene for økologer bliver bedre, således at vi kan få en større produktion, og så vi også kan få det puttet ind her.

Vi synes som sagt, at der er mange gode intentioner heri, men at forslaget er for vidtgående til, at vi kan sige ja til det nu her. Men jeg tror, at de diskussioner også vil komme op i fremtiden, fordi vi skal kigge på at finde ekstra ressourcer til det. Vi er ikke berøringsangste, som regeringspartierne er, for den diskussion, som jeg nævnte for fru Tina Nedergaard, om, hvem der skal betale her. Vi synes, at det kan være udmærket at sørge for, at vi også i et velfærdssamfund kan tilbyde måltider, og at det er delvis finansieret af det offentlige. Det har vi ingen problemer med, for det kan som sagt være sundt. Der er en lang række fordele, og man skal ikke bare kigge på, at der er ulemper.

Så vi har megen sympati for forslaget, men vi kan ikke støtte det, som det ligger her.

Kl. 20:28

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Der er en enkelt kort bemærkning fra fru Tina Nedergaard. Værsgo.

Kl. 20:28

Tina Nedergaard (V):

Når man hører Socialdemokraternes ordfører på forskellige områder, kan man næsten få det indtryk, at det egentlig er noget besværligt noget, at vi overhovedet har nogle forældre. Det var sådan set lettere, hvis staten kunne overtage den fulde kontrol og det fulde ansvar for børnene fra morgen til aften og fra vugge til grav.

Men når det er sagt, så får noget mig til at tage ordet. Jeg mener, at hr. Bjarne Laustsen faktisk miskrediterer den konventionelle produktion, når han vil fremhæve den økologiske. Det mener jeg ikke er nødvendigt. I Venstre anerkender vi fuldt og helt, at det er nødvendigt med økologisk produktion, og vi ser den også gerne fremmet. Den er i øvrigt også øget fra 2006 til

2007, de seneste par år, så det går i den rigtige retning igen. Jeg anerkender, at det ikke har været tilfældet i de foregående år, men det kan skyldes mange ting.

Men det, der kommer frem, er, at kødskandalerne i særlig grad skulle kunne fremme økologien, og dermed antyder hr. Bjarne Laustsen faktisk sådan noget med, at det er mere sandsynligt, at kød er 10 år gammelt, hvis det er konventionelt produceret, end hvis det er økologisk. Det er jo ikke tilfældet.

Det andet er det om, at smitten burde være større i konventionelle brug, end den er i økologiske. Det er jo heller ikke tilfældet, for smittepresset er ofte større i den økologiske produktion, hvor dyrene er udenfor, og derudover er de i kontakt med insekter osv.

Jeg synes, det er væsentligt, at vi, når vi fremhæver økologien, hvilke vi gerne bidrager til, ikke miskrediterer den konventionelle produktion i Danmark.

Kl. 20:29

Formanden:
Ordføreren.

Kl. 20:29

Bjarne Laustsen (S):

Jamen der er jo ikke noget i denne verden, der er fuldstændig perfekt. Dansk landbrug er jo f.eks. ikke i stand til at levere en økologisk kylling. Og så kan vi jo sige mange gode ting, men hvis ikke vi kan få produkterne frem, så hjælper det jo lige lidt.

Jeg vil selvfølgelig gerne kvittere for, at også vi som forældre har et ansvar, men jeg føler ikke, at der er noget problem. Man er ikke dårligere forældre, fordi man siger, at man godt vil bruge en del af den velfærd, man har, til via sin skattebillet at betale til nogle gode ordninger, hvis man får et godt produkt ud af det. For det er jo næste generation, det handler om. Så hvis vi kan forebygge en lang, lang række skader, som vi ellers kunne se for os, f.eks. at børnene ikke får en ordentlig indlæring, jamen så er det måske endda klogt at investere i den del af det. Jeg misunder slet ikke dem, der får et godt måltid mad hver dag, hvorimod jeg er ked af, at der er en lang række steder både på private og offentlige arbejdspladser, hvor der ikke er adgang til et sundt måltid mad, uanset hvem der måtte betale for det. Det må være et mål, at man kan købe sig et måltid mad, også når man går på arbejde.

Kl. 20:30

Formanden:
Fru Tina Nedergaard.

Kl. 20:31

Tina Nedergaard (V):

Jeg finder det altid interessant, når Socialdemokraterne siger, at de gerne vil være med til at prioritere vores velfærd, også til fordel for dette og hint og noget tredje og noget fjerde. For det er faktisk ofte tilfældet.

Jeg vil stille et spørgsmål til hr. Bjarne Laustsen. Hvis Socialdemokraterne sidder med 1 mia. kr. og vi alle sammen kunne blive enige om, at den frit kunne stilles til rådighed for den danske folkeskole, ville man så benytte 1 mia. kr. til a) at fremme økologisk, gratis mad til 1., 2., 3. og 4. klasse, må det nogenlunde være, eller ville man eventuelt være mere nuanceret og sige, at vi faktisk ved, at det, der koster allermost på den negative fedmekurve for børnene, er manglende bevægelse, manglende aktivitet; ganske enkelt det, at de ikke rører sig nok? Ville man eventuelt fra Socialdemokraternes side være villig til at prioritere mellem midlerne, for når man prioriterer vores fælles velfærd, gælder det vel også i forhold til de behov, som de små børn har?

Kl. 20:31

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 20:31

Bjarne Laustsen (S):

Nu er det jo desværre en faktuel kendsgerning, at man igennem de senere år, siden 2001, har trukket midler ud af den offentlige sektor, fordi man har givet skattelettelser og den slags ting. Det gør, at der, når vi om føje tid overtager regeringsmagten, simpelt hen er behov for renovering af vores skoler. Der er toiletter og ting og sager, der skal ordnes. Derfor bliver vi jo selvfølgelig også nødt til at prioritere, nemlig at vi starter fra et lavere niveau. Vi er ked af, at man har udsultet den offentlige sektor, fordi man har valgt at prioritere skattelettelser. Vi kunne have stået i en helt anden situation, hvor udgangspunktet havde været totalt anderledes. Det er vi alle sammen godt klar over. Det her handler selvfølgelig om politik og om prioriteringer. Så vil jeg gerne putte nogle flere penge i folkeskolen, men vi vil også gerne reservere nogle flere penge til, at børnene kan få et sundt måltid mad, og det må gerne være økologisk.

Hele den diskussion igennem de senere måneder om, hvad der belaster mest – konventionelt brug eller økologisk – er jo en diskussion, vi kan tage på et andet tidspunkt. Men den er meget interessant. Der er også spørgsmålet om, hvordan vi får økologiske kyllinger, der ikke har

salmonella og den slags ting. Det er en vældig interessant diskussion.

Kl. 20:33

Formanden:

Derved blev det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til hr. Bjarne Laustsen. Næste ordfører er hr. Jørn Dohrmann.

Kl. 20:33

(Ordfører)

Jørn Dohrmann (DF):

Jeg vil starte lidt der, hvor hr. Bjarne Laustsen slap. Når han siger, at der er skåret ned ude i kommunerne, så må jeg bare lige erindre hr. Bjarne Laustsen om, at der er tilført kommunerne over 30 mia. kr. ekstra i forhold til 2001. Hvis der altså, som også hr. Bjarne Laustsen siger, skal prioriteres, så er det jo netop også ude i kommunerne, man skal lære at prioritere, hvordan man bruger pengene og ikke bare sige, at det er regeringens skyld. Det der med, om der kommer en ny regering inden for ganske kort tid, tror jeg, vi er ganske mange, der håber ikke er tilfældet.

Nu må vi hellere forholde os lidt til det beslutningsforslag, som vi her i dag har på programmet. Jeg må sige, at er der nogen, der sætter økologi højt på dagsordenen, er det os i Dansk Folkeparti. Vi har bl.a. i forbindelse med flere finanslove været med til at sørge for, at der var mulighed for, at der kunne købes økologiske produkter. Lad mig også bare nævne, at med økologipakken har vi været med til at give mulighed for rådgivning netop for også at kunne rådgive skolerne, hvor økologerne bl.a. går ind og rådgiver skolerne om, hvad det er for nogle fødevarer, de kunne satse på over for de unge mennesker. Vi har f.eks. også på finansloven afsat penge til mad til børn, fra før de starter med at gå i skole.

Det, vi også har lagt op til, er jo, at forældrene skal tage et medansvar. Det her er ikke bare, som Enhedslisten lægger op til, at det hele skal være en stor gavebod. Man skal også som forældre være med til at tage et ansvar. Så mener jeg, at det altså lidt er noget pjat, når man siger, at de, som har de allerfærreste kroner her i Danmark, ikke har råd til at være en del af det her. Nej, for de børn har jo friplads, og de, der har friplads, får jo også gratis mad, så vi har netop taget hensyn til, at vi ligesom kommer hele vejen rundt, hvor alle bliver en del af det her.

Vi synes jo i hvert fald, at der er mange andre aspekter, vi også skal have indover, når vi taler om, hvorvidt det kun skal være økologiske mad-

varer, der skal tilbydes. Der kan godt være nogle andre, der har en anden holdning om, hvorvidt det skal være økologisk, og så skal der altså gives mulighed for at fravælge. Det med at sige, at det skal være gratis fra 1. august 2009, uden at der nogen steder står – jeg har i hvert fald ikke fundet det – hvad det her vil løbe op i i kroner og øre, er altså sådan en gratis omgang, eller hvad man skal kalde det. Der er ingen konsekvenser for den, der fremsætter forslaget, man vil kun dele ud af de gode ting.

Samtidig har vi en stor diskussion om fødevarerpriser. Hvad vil det her f.eks. betyde for resten af befolkningen, der vil hen og købe økologiske varer, hvis det er, at man forfordeler på det her område? Kan de her varer overhovedet skaffes i den fornødne kvalitet og mængde, hvis det f.eks. er, at man skal blive ved med at udbygge og fortsætte den linje, som forslagsstilleren har lagt op til? Derfor skal vi jo sikre, at vi i dag skaber nogle rammer, som gør, at der er en god økologisk produktion, og at varerne kan leveres.

Men når vi både har givet økologipakken og andet i forbindelse med finansloven for at kunne rådgive og for at kunne give de børn, som ikke er startet i skolen endnu, god, sund mad, så mener vi jo, at vi har taget et stort skridt i den rigtige retning, som vi vil kalde det. Men at sige, at det skal være en stor gavebod uden ligesom at have regnet konsekvenserne igennem, mener vi nok lige er sådan at stramme det hele lige lovlig meget.

Intentionerne er vi jo fuldstændig enige i. Hvis det er, at vi kan gøre det her og sikre, at folk vælger økologisk mad og ligesom følger den økologiske trend, er det godt nok, men det skal være folks frie valg, også fremover. Vi støtter altså ikke beslutningsforslaget, som bliver fremsat her, men intentionerne om at give folk noget god og sund mad bakker vi op.

Kl. 20:37

Formanden:

Hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 20:38

Per Clausen (EL):

Nu er det ikke så overraskende, at hr. Dohrmann ikke støtter det her forslag. Men det, jeg godt kunne tænke mig at høre, er, om hr. Dohrmann kunne støtte andre initiativer, der kunne forbedre folks muligheder for at vælge økologisk. Hr. Dohrmann nævnte selv fødevarerpriserne, og det er jo rigtigt, at de stigende fødevarerpriser også har ramt økologiske produkter. Jeg vil godt spørge hr. Dohrmann, om en diskussion

om differentieret moms, lavere moms på økologiske fødevarer eller lavere moms på nogle af de – hvad skal man sige – basale fødevarer, var noget af det, som Dansk Folkeparti kunne være indstillet på at arbejde med som et grundlæggende princip. Jeg ved selvfølgelig godt, at det er på betingelse af, at vi kan finde finansiering og den slags.

Kl. 20:38

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 20:38

Jørn Dohrmann (DF):

Den diskussion har der jo også før været i Folketinget. Man er kommet frem til, at man lige skal se på, om det overhovedet f.eks. er tilladt i EU at indføre sådan nogle ting. Den diskussion ved jeg i hvert fald har været der.

Jeg synes bare, at hr. Per Clausen helt glemmer at anerkende, at Dansk Folkeparti jo er et af de partier, der har gjort utrolig meget for, at netop økologien har fået en kickstart – kan man sige – bl.a. med den økologipakke, hvor man lægger op til rådgivning. Der er i den pakke afsat penge til at rådgive netop for at få de her økologiske varer og budskabet bragt ud, og det er bare ét tiltag. Også i finansloven går man ind og siger, at de børn, der ikke er begyndt i skole endnu, ligesom skal have nogle muligheder på det her område.

Jeg synes jo, det er den rigtige vej at gå. Og jeg synes, at vi har gjort meget, og vi vil fortsat gå videre ad den linje.

Kl. 20:39

Formanden:

Hr. Per Clausen.

Kl. 20:39

Per Clausen (EL):

Jeg har ikke noget imod at give hr. Dohrmann æren for, at Dansk Folkeparti på nogle områder går noget videre end Venstre og Konservative, når det handler om økologi. Nu har fødevareministeren godt nok taget æren for det, som hr. Dohrmann nu tager æren for, men det må man jo klare blandt venner.

Det, som var mit spørgsmål, var, om hr. Dohrmann og Dansk Folkeparti var indstillet på at tage nogle initiativer, der kunne medføre, at det blev nemmere for mennesker, som måske havde en dårlig økonomisk situation, at vælge økologi, hvilket igen ville kunne sænke priserne på økologiske produkter i forhold til andre produkter. Det er rigtigt nok, at der har været en snak om momsen, hvor det også er rigtigt, at nogle har

sagt, at det må man ikke af hensyn til EU. Men det er alligevel lidt nyt for mig, hvis hr. Dohrmann nu skulle løbe skrigende væk bare ved tanken om, at EU kunne finde på at kigge lidt misbilligende på Dansk Folkeparti.

Kl. 20:40

Formanden:
Ordføreren.

Kl. 20:40

Jørn Dohrmann (DF):

Jeg kunne aldrig finde på at løbe skrigende væk, bare fordi EU skulle kigge lidt skævt til os.

Det, jeg bare ganske klart siger til hr. Per Clausen, er, at vi vil undersøge alle muligheder for, om det kan lade sig gøre at skaffe billigere fødevarer, fordi vi mener, at det er vigtigt, uanset om vi taler økologiske varer – som vi også gerne ser meget billigere, end de er i dag – eller traditionelt producerede varer, så skal de helst også være billigere for forbrugerne, for at man kan få nok af sunde fødevarer. Vi mener i hvert fald, at der er sket en drastisk prisstigning på det her område, og vi skal prøve at se på, hvordan vi kan holde det lidt i ave.

Jeg vil også bare sige til hr. Per Clausen, at de, der virkelig er dårligt stillet i Danmark, f.eks. de børn, der har friplads, også får gratis mad, og det er altså vigtigt for os at understrege, at vi allerede har taget hånd om dem. Vi kan sagtens gøre det bedre, og det vil vi også arbejde for.

Kl. 20:41

Formanden:

Så er det hr. Bjarne Laustsen for en kort bemærkning.

Kl. 20:41

Bjarne Laustsen (S):

Det er altid underholdende at høre to EU-modstanderpartier debattere indbyrdes om, hvad man i givet fald kunne bruge EU til, og hvilke begrænsninger og sådan noget der er. Ud over at det er spændende, flytter det jo så ikke så meget i forhold til det her, for vi kan jo selv gøre noget i Danmark. Først ville det derfor være godt, hvis hr. Jørn Dohrmann ville tilslutte sig alle de ændringsforslag, Socialdemokratiet har stillet til økologiloven. Vi tror på, at vi ved at være meget præcise vedrørende det her kan vi få en større økologisk produktion frem. Deri har hr. Per Clausen jo fuldstændig ret, nemlig at det drejer sig om, at vi får omlagt mere produktion, og at vi ikke oplever den tilbagegang, som vi tidligere har set. Derfor ville det være fint, hvis vi kunne lave et flertal – måske uden om regeringen, hvis

ikke de vil være med – for at prioritere det her område højere, så der kommer mere frem.

Men det, jeg godt ville anholde, var de 30 mia. kr. ekstra, som hr. Jørn Dohrmann nævnte var kommet ud til kommunerne, så de svømmede i penge derude. Det er sådan set ligegyldigt, hvis de skulle have haft 35 eller 40 mia. kr., for at de kunne have en ordentlig standard ude i vores skoler.

Kl. 20:42

Formanden:
Ordføreren.

Kl. 20:42

Jørn Dohrmann (DF):

Selv hr. Bjarne Laustsen må anerkende, at vi har et kommunalt selvstyre. Nogle af de her kommuner, og vi kan jo også se nogle med socialdemokratiske borgmestre, prioriterer lidt anderledes, end hr. Bjarne Laustsen og jeg ville prioritere. Nogle prioriterer at ville have nogle store mindesmærker, store monumenter, andre prioriterer at ville forbedre skolerne, og sådan er det jo forskelligt. Men vi har altså et kommunalt selvstyre, og det må vi så respektere – synes jeg. Fakta er, at de har fået i milliardvis af kroner ekstra i forhold til 2001, og det er over 30 mia. kr.

Hr. Bjarne Laustsen kommer så også ind på økologiloven, altså arbejdsmiljøet, som jeg tror hr. Bjarne Laustsen hentyder til, og der vil jeg bare spørge, hvordan det lige sikrer, at vi får flere økologiske fødevarer ud til f.eks. skolebørnene. Det er jo ikke arbejdsmiljøet – tror jeg ikke, og ellers har jeg misforstået hr. Bjarne Laustsen – der pludselig skulle være det, der gør, at man får flere fødevarer ud til skolerne.

Kl. 20:43

Formanden:

Hr. Bjarne Laustsen, sidste korte bemærkning.

Kl. 20:44

Bjarne Laustsen (S):

Nu har den her regering jo – desværre, synes jeg – med støtte fra Dansk Folkeparti været nogle af dem, der har brugt deres – bevares – ret og flertal til at tryne kommunerne, altså virkelig givet dem håndjern på i forhold til den kommunale økonomi. Det ene år skal de sætte skatten ned, det andet må de gerne lade den stige, og så skal de gøre sådan og sådan, og nu har de slet ikke lov til at bruge nogen penge i år; alle de her forskellige ting.

Hvis det var, at man virkelig ville give nogle rettigheder til borgerne, så har man jo mulighed for at prioritere anderledes selv inden for det kommunale selvstyre, som jeg kan forstå på hr.

Jørn Dohrmann der er vide grænser for. Hvis det var det, man ville, kunne man jo godt bede kommunerne om at bruge nogle flere penge på det her og ikke på alle de her momenter, hvis det var det, der var problemet, i stedet for bare at lægge låg på den kommunale økonomi, som man rent faktisk har gjort.

Kl. 20:44

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 20:44

Jørn Dohrmann (DF):

Jeg må bare lige minde hr. Bjarne Laustsen om, at hvis man går tilbage i tiden og ser på, hvor meget vækstrammen ude i kommunerne var, dengang der var en socialdemokratisk regering, og hvad den her regering så tillader, så er der nu betydelig flere kroner ude i kommunerne til at bruge til serviceforbedringer, hvis man absolut ville bruge dem der. Men vi har nogle kommunalpolitikere, der hellere vil bruge pengene på de her prestigeprojekter, og det er jo et valg, de tager ude i kommunerne. Men jeg må nok også sige, når man kigger på anlægsbudgetterne ude i kommunerne, vil man se, at de aldrig har været større, end de er nu. Det er jo bare et faktum, at man aldrig har brugt så mange penge før. Det er jo en prioritering, som der her bliver lagt til grund.

Jeg må bare sige til hr. Bjarne Laustsen, at det jo ikke gør, at vi får flere økologiske fødevarer ud på skolerne. Vi vil hellere bl.a. igennem finansloven og med økologipakken satse på, at vi får den her rådgivning og flere sunde fødevarer ud til de unge på skolerne. Det er det, vi har gjort, vi har ikke bare lænet os tilbage og sagt, at vi ikke ville lege med.

Kl. 20:46

Formanden:

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til hr. Jørn Dohrmann, og næste ordfører er hr. Karl Bornhøft.

Kl. 20:46

(Ordfører)

Karl H. Bornhøft (SF):

Ja tak. I sundhedsvæsenet bruger vi milliarder og atter milliarder på at behandle livsstilssygdomme, men det er ikke løsningen. Vi ved det alle sammen godt. Livsstilssygdommene udgør langt over halvdelen af de samlede sundhedsudgifter i Danmark, og sygdommene og udgifterne hertil vil stige markant i de kommende år. Det er paradoksalt, al den stund livsstilssygdommene rent faktisk er forebyggelige og der-

med kunne undgås til gavn for både mennesker og økonomi.

Det burde ikke være sådan i et velfærdssamfund som Danmark, men det er sådan. Det er det, fordi sundhedsfremme og forebyggelse i Danmark er urimelig underprioriteret – ikke mindst under den nuværende regering.

Det, som jeg lige har læst op, er ikke taget fra bemærkningerne til Enhedslistens forslag, som vi skal førstebehandle i dag, det er klippet direkte fra det ambitiøse udspil om folkesundhed, som SF rent faktisk præsenterede i går. Udspillet hedder »Et sundere Danmark – lige fordelt«.

Vi i SF er stærkt optaget af forebyggelse i modsætning til regeringen. Vi mener faktisk, at regeringen lader danskerne i stikken ved ikke at fokusere langt tydeligere på forebyggelsen. Det er ikke nok at lave informationskampagner om, hvordan borgerne bør leve deres liv, for det er først og fremmest de veluddannede og ressourcerstærke, som kan følge rådene og ændre livsstil på eget initiativ.

Det, vi ønsker, er at få alle med. Det bekymrer åbenbart ikke regeringen særlig meget, men det bekymrer os i SF. Derfor skal vi bruge alle samfundets virkemidler. Vi skal gøre det så let som muligt for alle danskere at leve et godt og sundt liv. Her er gratis sund mad i daginstitutioner og skoler en af grundstenene i SF's forebyggelsespolitik og et forslag, som vi har fremsat for år tilbage.

For hvad sker der, hvis vi gør som regeringen og bare læner os tilbage og er nærmest ligeglade? Vi kender jo alle sammen godt svarene. 40 pct. af alle tilfælde af alvorlige sygdomme og tidlig død skyldes den måde, hvorpå vi spiser, vi ryger, hvor meget vi drikker, og hvor meget vi dyrker motion eller snarere, hvor lidt vi dyrker motion. 40 pct. er voldsomt.

Hvis udviklingen fortsætter med den dårlige livsstil, vil det være ansvarligt for 70 pct. af al sygdom om 12 år. Tallene er fra WHO og indis-kutable.

Derfor er spørgsmålene: Hvor gamle er jeres børn om 12 år? Hvor gamle er jeres børnebørn? Skal de kigge tilbage på 2008 og tænke: Hvorfor i alverden gjorde I ikke noget? Hvorfor lod I bare stå til? Hvorfor sørgede I ikke for, at alle børn fik en god start på livet med sund mad i institutioner og skoler?

De spørgsmål kan jeg jo passende sende videre til regeringen. Hvorfor lader I bare stå til? Hvorfor skal vi gå og vente på den syltekrukke

af en Forebyggelseskommission i stedet for at bruge energien på at omsætte det her og nu?

Vi ved, hvad der virker, og vi ved, hvad der skal til. Det her vil, hvis vi ikke snart tager os sammen på området her, være at rende fra ansvaret. Derfor skal der ikke herske tvivl om, at vi i bund og grund støtter principperne i det her forslag, og vi vil også medvirke i alle sammenhænge, der vil føre os i den rigtige retning.

Kl. 20:50

Formanden:

Ja tak. Der er ikke ønsket om korte bemærkninger. Tak til hr. Karl Bornhøft. Næste ordfører er hr. Helge Adam Møller som fungerende mad-, økologi- og sundhedsordfører.

Kl. 20:50

(Ordfører)

Helge Adam Møller (KF):

Da den konservative ordfører, hr. Knud Kristensen, er blevet forhindret i at være til stede, skal jeg på den konservative gruppes vegne sige et par borgerlige bemærkninger, for det synes jeg helt ærligt der er grund til.

Når man kigger ud over Folketingssalen og hen på hr. Karl Bornhøft, som lige spurgte, hvordan det ville gå med samfundet, hvis der ikke var gratis mad leveret til alle børn i institutioner og folkeskoler, ja, så må jeg sige, at det tilsyneladende er gået meget godt med hr. Karl Bornhøft, og at det er gået meget godt med de fleste andre af os, der er vokset op dengang, hvor forældrene havde et naturligt ansvar for at sørge for, at deres børn fik noget kost.

Hvor svært kan det være? For lidt siden blev det sagt, at pensionister sjældent havde børn i folkeskolealderen, og det er nok også rigtigt. Jeg er folkepensionist, og jeg har altså to døtre, en i 5. klasse og en i 7. klasse, og jeg skulle hilse og sige, at det ikke er noget problem hverken for min kone eller for mig at skære et par gode skiver rugbrød, helst groft rugbrød, og lægge spegepølse på den ene og en halv banan på den anden og så lægge et æble og en appelsin og en tomat ved og eventuelt smøre en halv rosinmad, hvis der skal være noget festligt. Det bliver børnene supergode af, og de kan godt lide det, hvis det er smurt ordentligt.

For dem, der ikke vil det, skal jeg hilse og sige, at der heldigvis er masser af steder, hvor forældrene har taget initiativ til at arrangere sig med et firma, der leverer sund og god kost, økologisk eller ikke, men i hvert fald sund, henne på skolen, og så kan de betale 15 eller 17 kr., og så får børnene den kost, så de bliver stærke.

Men hvis man ikke engang mener, at forældrene kan klare det, er det jo, fordi man tror, at forældrene er nogle svage stakler. Det er de altså ikke. De få procent, der ikke kan, skal vi hjælpe, men vi skal da ikke hjælpe velfungerende forældre. Er det kassedamen, der skal betale for, at min kones og mine børn får sund kost?

Hvis man ikke mener, at forældre kan klare at give børnene kost de 210 dage om året, hvor de går i skole, må jeg så spørge forslagsstillerne og andre: Hvad med de 155 dage om året, hvor børnene ikke er i skole? Hvad i sommerferierne? Hvad med lørdag og søndag? Hvad i påske og pinse? Hvem skal så sørge for, at børnene får sund mad? Skal det offentlige så også komme kørende med en madpakke eller lave en særlig ordning for dem?

Derfor afviser den konservative folketingsgruppe det her. Det er ikke, fordi det koster 3 mia. kr. Vi synes simpelt hen, at det er ansvarsforflygtigelse, og at det nedvurderer forældre over en kam. Det er vores holdning.

Kl. 20:52

Formanden:

Der er en kort bemærkning fra hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 20:53

Bjarne Laustsen (S):

Nu kunne der så være behov for et par sociale ord til de der hårde borgerlige bemærkninger om pensionisternes situation.

Nu er det måske ikke alle pensionister, der er så godt ved muffen, som ordføreren her åbenbart er. Mine bemærkninger før gik på, at vi i forhold til diskussionen om skattelettelse også oplever, at der er prisstigninger på fødevarer. De rammer jo også vores pensionister, som vi får mange mails fra. De har svært ved at få tingene til at hænge sammen, bl.a. fordi priserne på energi, fødevarer og dens slags ting stiger.

I forhold til forslaget her er spørgsmålet jo, om vi prioriterer vores velfærd frem for skattelettelse, sådan at der også er mad i daginstitutioner, vuggestuer og den slags. Det er jo hele det spørgsmål, som er oppe her. Det er meget fint med klare meldinger, men der må også være en diskussion om, hvorvidt der er behov for, at vi fra det offentliges side investerer i og sørger for, at børnene får et sundt måltid mad, også gerne økologisk.

Kl. 20:54

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 20:54

Helge Adam Møller (KF):

Det synes jeg forældrene skal sørge for enten ved selv at gøre det eller sammen lave en ordning på den enkelte skole eller enkelte institution. Nu har vi lavet det for daginstitutionerne, og det store flertal af alle forældre skal betale for det. Det er et naturligt forældreansvar, og de få forældre, der er i en sådan økonomisk situation, at de i forvejen får en friplads, får så også gratis mad til deres børn.

Men det er forældrene, der har ansvaret. Det er nu en konservativ holdning. Jeg vil meget nødig have, at der er nogle, der tager ansvaret for mine børn fra mig. Ellers tak.

Kl. 20:54

Formanden:

Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 20:54

Bjarne Laustsen (S):

Jeg synes bare, at hr. Helge Adam Møller også skulle erkende, at det kan være et godt pædagogisk redskab, at man i skolen sammen tilbereder et måltid mad, at man lærer noget om ernæring, om fødevarerne, om, hvordan de er produceret, og alle den slags ting.

Når der er nogle af os, der mener, at man godt kan tænke det ind på en pædagogisk måde i folkeskolen eller i daginstitutionerne, at man selv er med til at skære sine gulerødder, hakke sine tomater, og hvad der ellers er, er det, fordi det også kan være en del af undervisningen netop for, at vi lærer vores børn, at de skal spise sundt og ernæringsmæssigt rigtigt og også kigge på, hvordan fødevarerne bliver produceret, om det er under ordentlig dyrevelfærd, og også gerne tage hele økologikonceptet ind her. Det må da også være en del af den pædagogiske verden.

Kl. 20:55

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 20:55

Helge Adam Møller (KF):

Nu kan jeg høre, at hr. Bjarne Laustsen tilsyneladende ikke har børn i den alder, hvor de går i de lavere klasser i folkeskolen, for alt det er med i undervisningen. Det kan man jo mærke, når ens børn kommer hjem og netop laver den mad og fortæller, hvad de nu har lært i ernæringslære osv., selv om det er forældrene, der har givet dem madpakken med. Så det har de faktisk. De lærer at bage, de lærer om økologisk mad, de lærer om sund mad, og de elsker at komme hjem og fortælle og vise det for deres forældre.

Sådan er virkeligheden i 2008, vil jeg gerne sige til hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 20:55

Formanden:

Dermed bliver det. Der er ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Tak til hr. Helge Adam Møller, og så er det fru Bente Dahl.

Kl. 20:56

(Ordfører)**Bente Dahl (RV):**

Enhedslisten har fremsat et forslag om at indføre økologisk mad i offentlige institutioner og arbejdspladser. I folkeskolen og daginstitutioner skal det være gratis fra 1. august 2009.

Der er en lang række gode argumenter for at øge tilgængeligheden til den sunde og gode mad. Med øget tilgængelighed vil flere nyde og have fornøjelsen af at få en sund krop og dermed have færre sygedage og mere fysiske velvære i dagligdagen. Børn, der ikke spiser godt, kan ikke koncentrere sig, og det kan voksne for resten heller ikke, men det er værre med børnene, for de er afhængige af omgivelserne for at få ordentlig føde. Det er en problemstilling.

En anden problemstilling er, at vi har et stigende problem med fedme. Alt for mange børn bliver af forskellige årsager fede, og vi kender ikke rigtig sammenhængen. De bliver fede, og når de bliver det som børn, er det uhyre vanskeligt senere i livet at komme af med fedmen. Fedme er ikke blot flere fedtceller. Det er en belastning for hjertet og for benene, og det er ikke rart for dem, det går ud over. God mad og god motion vil løse det problem.

Når vi taler om fedme er det relevant at bearbejde problemet på alle måder. Vi har indtil videre ikke kunnet forhindre, at flere og flere rammes af en lang række sygdomme, som vi kan kalde civilisationssygdommene. Vi ved, at det er svært og krævende at lægge kostvanerne om til sund kost, for ellers ville der være mange flere, der gjorde det, for vi taler meget om det.

Det er især meget vigtigt at øve indflydelse på børnenes kostvaner, og at bruge offentlig bespisning, som det her forslag omtaler, er en af mulighederne. Der er ingen tvivl om, at det ville hjælpe på børnenes indlæring. Det har adskillige gange vist sig i praksis her i landet og andre steder, at bespisning af børnene med sund mad i skolerne gør, at børnene bedre er i stand til at modtage læring.

Det Radikale Venstre mener, at det er en rigtig god idé at servere økologiske måltider i daginstitutioner og skoler, men vi mener ikke, at det

skal være gratis for alle. Der er nogle befolkningsgrupper, som i andre sammenhænge har ret til fripladser, og de skal også have ret til fri og gratis måltider. Så vi finder, at god og sund økologisk mad til alle er en fremragende idé, men tiden er ikke inde til, at den skal være gratis for alle, og derfor kan vi ikke stemme for det beslutningsforslag, der ligger her i dag.

Kl. 20:59

Formanden:

Der er ikke ønsker om korte bemærkninger. Tak til fru Bente Dahl. Så er det hr. Per Clausen som ordfører for forslagsstillerne.

Kl. 20:59

(Ordfører for forslagsstillerne)

Per Clausen (EL):

Jeg synes, at også dette har været en ganske spændende debat, hvor der selvfølgelig er blevet luftet nogle grundlæggende ideologiske forskelle mellem partierne, og det er jo fint nok.

En af de ting, der blev fremhævet – naturligvis ikke uventet af den konservative ordfører – var, hvordan det var tidligere, altså for 30 år siden. Men pointen er jo, at selv om der er sket enorme velfærdsmæssige fremskridt i de sidste 30 år, er der også sket nogle ting, som faktisk gør, at sundheden ikke har fået det bedre. Vi kan konstatere, at på trods af det enorme arbejde, der udføres medicinsk og kirurgisk for at redde de danske blodårer, har antallet af indlagte på de danske sygehuse på grund af hjerte-kar-sygdomme været stigende. Det er ganske vist kun halvt så mange, der i dag dør af hjerte-kar-sygdomme, som i 1960'erne, men der er faktisk flere, der rammes af de her sygdomme. Kirurgien og medicinen er altså blevet mere effektiv, men den måde, som vi lever på, producerer flere patienter.

Det er det samme, når vi taler om diabetes 2, og vi kan også se, når vi kigger på kræftområdet, at der er sket en stigning i antallet af mennesker, der får kræft. Vi kan faktisk konstatere, at der på trods af, at der er gjort en ihærdig indsats på behandlingsområdet, stort set er lige så mange, der i dag dør af kræft, som for 30 år siden.

Vi kommer nok ikke uden om, at en ikke uvæsentlig årsag er de ændrede fødevarer, der er kommet. Man kan sige, at i og med at vi er blevet rigere, er vi begyndt at spise en lang række produkter, som er mindre lødige, og som er klart mindre sunde og mere fedende end dem, der oprindeligt eksisterede. Vi står derfor over for en udfordring på fødevarerområdet, som på mange måder er anderledes og ganske

svær at håndtere set i forhold til det, vi tidligere har stået over for.

Der er efter Enhedslistens opfattelse ikke nogen tvivl om, at man er nødt til at iværksætte en lang række tiltag. Det er også derfor, at vi denne gang ikke bare har fremsat et beslutningsforslag om at indføre gratis og sund økologisk skolemad, men også har forsøgt at inddrage andre elementer, for det tror vi er vigtigt. Det ændrer selvfølgelig ikke ved, at det grundlæggende er en fornuftig idé at starte med børnene, og det er vel også det, som det initiativ, der er kommet på daginstitutionsområdet, er udtryk for.

Når man så snakker om børnene, er det jo ikke overraskende, at Venstre og De Konservative og Dansk Folkeparti lægger meget vægt på forældrenes ansvar. Jeg tror sådan set heller ikke, at vi skal fjerne forældrenes ansvar, men man skal bare være opmærksom på, at det vil være forholdsvis nemt på nogle skoler i nogle dele af landet, mens det på andre skoler i andre dele af landet vil være meget vanskeligt og besværligt for dem at være i stand til at få en veludviklet, fornuftig og god kostpolitik, hvor alle børnene er med, så det også kan indgå i det pædagogiske arbejde og i undervisningen.

Det behøver ikke kun at handle om, at forældrene nogle steder økonomisk set er dårligt stillet, selv om det selvfølgelig betyder noget, men det er også et spørgsmål om det engagement, der eksisterer. Jeg har i grunden aldrig forstået det grundsynspunkt, som handler om, at hvis børn er så uheldige at have forældre, der ikke helt lever op til det ansvar, som vi kunne ønske os, må de børn også lide under, at deres skole på grund af manglende forældreengagement bliver dårligere, og at muligheden for at lære om nye og sunde fødevarer i skolen bliver reduceret.

Pointen er jo, at når det er vigtigt at have alle børn med, er det, fordi det ikke bare handler om, at børn ikke bare den ene gang om dagen får noget sund mad, selv om det selvfølgelig er vigtigt, men også handler om at gøre det til en del af hverdagen, at børnene vænner sig til at være med i en produktionsproces, hvor de laver sund mad, og hvor de oplever, hvordan det gøres. Derved får de en mulighed for at indøve nogle vaner, som ikke bare handler om at spise sundt, men også om at få en oplevelse af, at mad ikke bare er noget, som man får serveret, og ikke bare er noget, som man køber færdigtillberedt, men også er noget, der produceres. Det tror jeg sådan set er meget vigtigt.

Derfor synes jeg, at der er mange gode grunde til at gøre skolemad til en integreret del af skolens dagligdag, og når man nu har truffet den beslutning, at folkeskolen i Danmark skal være gratis, og det støtter vi selvfølgelig, synes jeg, at det faktisk også er meget fornuftigt at få det indført som et reelt tilbud. Det er det ene, jeg vil sige.

Kl. 21:04

Det andet, jeg vil sige, handler om at sikre, at der kommer gode madordninger på de offentligt ansattes arbejdspladser. Det er jo klart, at sådan en madordning skal etableres i et samarbejde mellem medarbejderne og ledelsen, og det er klart, at man selvfølgelig bliver nødt til at tage udgangspunkt i, at der kan være forskellige ønsker til, hvordan en sådan ordning skal indrettes.

Vi tror faktisk, at det ville være meget godt, hvis man både i stat og kommuner skubbede på for at få vedtaget og formuleret en kostpolitik. Ligesom vi helt ind i ministerierne stiller krav om, hvilken rygepolitik der skal være, kunne vi vel også nok stille nogen krav om nogle grundelementer, der skulle indgå i en kostpolitik. Det er jo faktisk sådan, at en virksomhed ikke kan have en rygepolitik, der går ud på, at man gerne må ryge alt det, man vil. Måske kunne vi også godt indføre nogle principper for, hvad der skulle indgå i en kostpolitik, selv om jeg anerkender, at der en gang imellem nok skal være plads til noget, der er lidt usundt.

Det sidste, jeg vil fremhæve, er, at det, der jo er det helt fantastiske gode ved at fokusere på sunde og økologiske fødevarer, er, at det også set i et miljømæssigt og globalt fødevarerperspektiv vil være fornuftigt. Hvis vi i større udstrækning er i stand til at opretholde livet ved at leve af lidt mindre kød, end vi gør i dag, måske kun dobbelt så meget om dagen, som vi fik for 30-40 år siden, vil det ikke alene betyde, at vi bliver sundere, men også betyde, at det massive pres, der er på landbrugsjord, bl.a. i tredjeverdenslande, på at producere foder til danske svin, ville blive reduceret. Det vil forbedre mulighederne for her i Danmark at udvikle økologi og økologisk landbrug og et landbrug, der er i overensstemmelse med natur og miljø. Det ville også gøre det langt mere attraktivt og tiltrækkende i store dele af tredjeverdenslandene at fokusere på det, der i grunden burde være en ker-

neydelse, nemlig at producere fødevarer til den lokale befolkning.

Det at omlægge vores fødevarer vaner vil altså på en lang række områder være et skridt i den rigtige retning sundhedsmæssigt, miljømæssigt og globalt. Derfor tror jeg nok, at jeg kan love Folketinget, at vi vil bruge den debat og diskussion, der har været i dag, og det, der forhåbentlig bliver flertallet efter næste valg, som i hvert fald gav udtryk for, at forslaget er sympatisk – det er jo altid rart, at de forslag, man fremsætter, er sympatiske frem for usympatiske – til på en række enkeltområder at komme med en række konkrete forslag.

Bare for at opmuntre også hr. Jørn Dohrmann fra Dansk Folkeparti vil jeg sige, at diskussionen om fødevarer priserne, og hvad vi eventuelt kan gøre ved dem i Danmark, så vi ikke kun ser det i et globalt perspektiv, men også i et nationalt perspektiv, vil hr. Jørn Dohrmann få anledning til at diskutere med Enhedslisten og Folketingets øvrige partier ved debatten af den forespørgsel, som vi har stillet om det spørgsmål. Vi tror sådan set også, at prisen på fødevarerne spiller en rolle i forhold til at sikre en udvikling, hvor vi danskere i større udstrækning går over til at spise sunde fødevarer. Det er jo i stor udstrækning for nogle af os på tide.

Kl. 21:07

Formanden:

Der er ingen, der har bedt om ordet til korte bemærkninger. Tak til hr. Per Clausen.

Dermed er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

14) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 88:

Forslag til folketingsbeslutning om gratis adgang til Cochrane-biblioteket.

Af Per Clausen (EL) m.fl.
(Fremstilling 04.04.2008).